

บทที่ 5

ความเป็นมืออาชีพนักข่าวโทรทัศน์ไทยที่สะท้อนให้เห็นจากผลงานข่าว

หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมคุณสมบัติความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ในแง่มุมต่างๆ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการศึกษาวิจัยจนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลและผลสรุปที่ได้ทั้งหมดมาสร้างเป็นหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อมา คือ การศึกษาภาพสะท้อนของความเป็นมืออาชีพของนักข่าวที่ปรากฏในงานข่าว กล่าวคือ จะนำข้อมูลที่ได้นำมาสร้างเป็นเกณฑ์สำหรับศึกษาว่า ในรูปของผลงานข่าวนั้น ความเป็นมืออาชีพจะปรากฏออกมาในลักษณะที่เป็นรูปธรรมอย่างไร เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติความเป็นมืออาชีพในแง่มุมต่างๆ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข่าวโทรทัศน์ที่ได้รับรางวัลจาก “การประกวดข่าวโทรทัศน์ยอดเยี่ยม ครั้งที่ 1 ประจำปี 2540” ของ มูลนิธิแสงชัย สุนทรวัฒน์ มาเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา ด้วยสาเหตุของความเหมาะสมหลายประการ (ดังที่อธิบายไว้ในระเบียบวิธีวิจัย) โดยข่าวโทรทัศน์ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดข่าวโทรทัศน์ยอดเยี่ยม ครั้งที่ 1 ประจำปี 2540 ของมูลนิธิแสงชัย สุนทรวัฒน์ มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ข่าว ประกอบไปด้วย

1. ข่าวโทรทัศน์ยอดเยี่ยม คือผลงานชุด “ส่วทางหลวง”
สถานีโทรทัศน์ไอทีวี
2. ข่าวโทรทัศน์รางวัลเกียรติยศ คือผลงานชุด “คดีฆาตกรรม
นายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ผู้อำนวยการ อ.ส.ม.ท.” สถานีโทรทัศน์
ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
3. ข่าวโทรทัศน์รางวัลชมเชย คือผลงานชุด “ไล่ล่าขบวนการค้าสิ่งของ
หนีภาษีทางทะเล/ทางบก” สถานีโทรทัศน์ไอทีวี
4. ข่าวโทรทัศน์รางวัลชมเชย คือผลงานชุด “โรคแอนแทรกซ์”
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ทั้งนี้ ยังมีข่าวที่นักข่าวและสถานีโทรทัศน์ส่งเข้าร่วมประกวด แต่ไม่ได้รับรางวัลอีก 19 ข่าว และไม่ถูกคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะได้กล่าวถึงลักษณะหรือภาพรวมของข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดทั้งหมด คือทั้งข่าวที่ได้รับรางวัลทั้ง 4 ข่าว และข่าวอื่นๆ ร่วมกันก่อน เพื่อให้เห็นแนวทางที่ชัดเจนขึ้นในส่วนของการศึกษาข่าวที่ได้รับรางวัลโดยเฉพาะ โดยข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดแต่ไม่ได้รับรางวัลทั้ง 19 ข่าวที่เหลือ ประกอบไปด้วย

1. ชาวฮามันหันศกัยเจียบ จากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
2. ชาวอุบัติเหตุรถนักเรียนคว่ำที่โคราช จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
3. ชาวฮามันในโรงเรียน จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
4. ชาวรถซิ่งที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
5. ชาวเด็กเล่นประทัดแล้วระเบิด จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
6. ชาวเปิดโปงขบวนการค้ายาเสพติด จากไทยทีวีสีช่อง 3
7. ชาวปัญหาสิทธิมนุษยชน กรณีวิสามัญฆาตกรรม 6 ศพ จากช่อง 9
8. ชาวผ.อ.แสงชัยกับ อ.ส.ม.ท. จากช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
9. ชาว 1 ปีกับผ.อ.แสงชัย จากช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
10. รายการวงเวียนชีวิต จากไทยทีวีสีช่อง 3
11. รายการถอดรหัส 9 ตอน จากสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ซึ่งรายการวงเวียนชีวิตและรายการถอดรหัสสั้น ทางคณะกรรมการตัดสินการประกวดไม่ได้นำมาตัดสิน เนื่องจากถือว่าเป็นรายการสารคดี ไม่ใช่ข่าว ทำให้เหลือข่าวที่ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง (รวมข่าวที่ได้รับรางวัลทั้ง 4 รางวัล) แล้วเพียง 13 ข่าว

และข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับคุณแสงชัย สุนทรวัฒน์ ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในความรู้สึกของมูลนิธิฯ และของการประกวดครั้งนี้ อยู่ 3 ข่าว ซึ่งหากไม่นำข่าวของคุณแสงชัยมาพิจารณา จะพบลักษณะร่วมของข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดที่เหลือทั้งหมด ทั้งข่าวที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล ดังนี้

1. ข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดในครั้งนี้นั้น ทางมูลนิธิแสงชัยฯ ได้กำหนดไว้ว่าต้องเป็นข่าวที่นำเสนอเรื่องราวที่มีผลต่อความรู้สึก ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างชัดเจน คือเป็นข่าวในประเภท "Hard News" นั่นเอง ซึ่งข่าวประเภท "Hard News" จะมีทั้งข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวสะท้อนขวัญต่างๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากทั้งในส่วนของข่าวที่ได้รับรางวัล และข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดแต่ไม่ได้รับรางวัล ไม่ว่าจะ เป็นข่าว "ส่วยทางหลวง" ข่าว "อุบัติเหตุรถนักเรียนคว่ำที่โคราช" ของทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี หรือ "ข่าวเปิดโปงขบวนการค้ายาเสพติด" ของทางช่อง 3 ต่างก็จัดเป็นข่าวประเภท "Hard News" ที่มุ่งเสนอประเด็นในแง่อาชญากรรม อุบัติเหตุ เหตุการณ์สะท้อนใจ สะท้อนอารมณ์ทั้งสิ้น ขณะที่ข่าวในสายการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ไม่ถูกส่งเข้าร่วมประกวด

ในครั้งนี้อะไรก็ตาม ทำให้เรามองเห็นภาพในขั้นต้นว่า ในความรู้สึกของตัวผู้ผลิตข่าวหรือตัวสถานี มักจะมองข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์สะเทือนใจนั้น จะเป็นข่าวที่ “ส่งเข้าแข่ง” ได้มากกว่าข่าวอื่นๆ

2. ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์สะเทือนใจที่ถูกส่งเข้ามาประกวดนั้น จะมีจุดสำคัญร่วมกันคือ มักจะเป็นข่าวที่มี “Shot เด็ด” เป็นจุดขาย เช่น “Shot เด็ด” ที่เน้นการถ่ายภาพขณะเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น ในลักษณะ News on spot อาทิ ข่าวสวยทางหลวง ที่ไปแอบถ่ายภาพการรับส่วยของตำรวจ ข่าวขบวนการขนของหนีภาษี ก็เป็นการชும்ถ่ายการลักลอบขนสินค้าข้ามพรมแดนและการบุกโจมตีของศุลกากร หรือข่าวยาบ้ามหันตภัยเจียบ ที่นำเสนอภาพการบุกจับกุมแก๊งค้ายาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขณะที่ “Shot เด็ด” อีกประเภทที่ถูกนำมาใช้ คือ ใช้ภาพเรียกอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมให้คล้อยตาม เช่น ข่าวรถนักเรียนคว่ำที่โคราช จะเสนอภาพนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุ ภาพอาการบาดเจ็บของเด็กตัวเล็กๆ ภาพของพ่อแม่ที่ร้องไห้หรือเป็นลมเมื่อเห็นศพลูกตัวเอง หรือ ข่าวเด็กเล่นประทัดแล้วระเบิด ที่นำเสนอภาพในลักษณะเดียวกัน

3. ข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวดในครั้งนี้ มีหลายข่าวที่ถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง ในลักษณะ Series โดยจะนำเสนอเบื้องหน้าเบื้องหลังของเหตุการณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสาเหตุความเกี่ยวพันต่างๆ โดยออกอากาศติดต่อกันหลายวันหรือสรุปรวมมาจากข่าวประจำวัน ซึ่งมักจะเป็นข่าวในลักษณะสืบสวนสอบสวน (Investigative Report) อาทิ ข่าวสวยทางหลวง ข่าวยาบ้ามหันตภัยเจียบ ข่าวเปิดโปงขบวนการค้ายาเสพติด

จากลักษณะรวมของข่าวที่ถูกส่งเข้าประกวด ทำให้มองเห็นว่า การให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของข่าวนั้น ในวงการข่าวโทรทัศน์ยังมุ่งไปที่ข่าวบางประเภทหรือจุดสำคัญบางประการ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับข่าวอาชญากรรม หรือข่าวที่เน้นการเปิดโปง เช่น การทุจริต การกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งข่าวในลักษณะนี้ต้องอาศัยการเจาะลึก การสืบสวนสอบสวน ทำให้มองว่าเป็นข่าวที่แสดงความสามารถของนักข่าวได้ดีที่สุด ทั้งนี้ข่าวประเภทอื่นๆ เช่น ข่าวการเมืองหรือข่าวเศรษฐกิจ ก็น่าจะนำเสนอในรูปแบบการเจาะลึกในรายละเอียดได้เช่นกัน แต่อาจเป็นไปได้ว่าข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจของสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยนั้น ถูกกรอบต่างๆ กัดคั่นอยู่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมุมมองตรงนี้ไปใช้อธิบายร่วมกับผลการศึกษาค้นคว้าความเป็นมืออาชีพของข่าวที่ได้รับรางวัลด้วยเกณฑ์ประเมินภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพที่สร้างขึ้นต่อไป

เกณฑ์ประเมินภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย

จากข้อมูลที่ได้จากในส่วนของ การรวบรวมแนวคิดจากเอกสาร และในส่วนของ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒินั้น ผู้วิจัยได้นำมาประมวลและสรุปออกมาเป็นเกณฑ์สำหรับ ใช้ศึกษาความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย ซึ่งจะนำไปใช้ในส่วนของการศึกษา ตัวผลงานข่าวโทรทัศน์ในขั้นตอนต่อไปของการศึกษา ทั้งนี้ ในขั้นต้น ประเด็นสำคัญของ เกณฑ์ที่ได้มา สามารถสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

1. ในแง่อุดมการณ์สำหรับนักข่าวโทรทัศน์

1.1. ความรักในเสรีภาพ จุดสำคัญในประเด็นนี้จะอยู่ที่เรื่องของ "ระดับ วิจัยญาณ" ของนักข่าวในทั้งในแง่ความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตของเสรีภาพ และในแง่การ ตัดสินใจเมื่อถูกครอบงำหรือถูกกดดันจากกลุ่มองค์กรใดๆ

1.2. ความเป็นกลางและความเป็นธรรม คำสองคำนี้มีความเกี่ยวพันกัน โดยความ เป็นกลางหมายถึงความสมดุลของข้อมูล การไม่ตัดสินถูกผิดแก่ฝ่ายใดด้วยความชอบไม่ ชอบของนักข่าวเป็นกลางเป็นธรรม ขณะที่ความเป็นธรรม จะหมายถึง การให้โอกาสแก่ทุก ฝ่าย การนำเสนอภาพรวมของเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้ว สองคำนี้หมายถึง ความเป็น "ภาววิสัย" (Objectivity) ของข่าว

1.3. ความเที่ยงตรงของข้อมูล เป็นการให้ความสำคัญทั้งในส่วนของน้ำหนักของ แหล่งข่าว ในส่วนการตรวจสอบข้อมูล รวมไปถึงการให้ความสำคัญระหว่างความเร็วและ ความถูกต้องในการนำเสนอ โดยผลการศึกษา สรุปว่าความถูกต้องมาก่อนความเร็ว

2. ในแง่ "วิชาชีพนิยม"

กล่าวโดยรวมหมายถึง มีทัศนคติที่เหมาะสมมีทัศนคติที่เหมาะสมต่อวิชาชีพ รักและ ปรารถนาจะเป็นนักข่าวที่ทำงานกับสื่อโทรทัศน์ ภาควิชาในเกียรติภูมิของนักข่าว ขณะเดียวกัน ก็ต้องเป็นผู้ที่รับบทบาทหน้าที่ของนักข่าว และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่เฉพาะลงไปของ นักข่าวโทรทัศน์ โดยมีหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชนและหลักศีลธรรมเป็นตัวควบคุมการ ทำงาน

3. ในแง่คุณลักษณะที่สำคัญของนักข่าวโทรทัศน์

3.1. กระตือรือร้น ช่างสงสัย เห็นแง่มุมที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ต่างไปจากคนอื่น

3.2. มีพื้นฐานความรู้แน่น ซึ่งเกิดจากความขยันชวนหาความรู้ สั่งสมประสบการณ์อยู่เสมอ

3.3. มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ไม่ปล่อยปละหรือละวางอะไรลงง่ายๆ โดยเฉพาะเรื่องที่ทำให้คุณให้โทษแก่สังคม มีลักษณะ Aggressive ในแง่บวก คือรุกเข้าไม่โซซัดโซเซให้ฝ่ายใดเข้าตาจน

3.4. ปรับตัวเข้ากับสื่อโทรทัศน์ มีทักษะความเชี่ยวชาญของนักข่าวโทรทัศน์

3.4.1) ทักษะในการรวบรวมข้อมูล : โดยทั่วไป เช่นหลัก 5W+H แต่ต้องขยายลงไปสู่มุมที่ลึกซึ้ง หรือใช้หลายเทคนิค

3.4.2) ทักษะในการนำเสนอข้อมูล : การเขียนข่าว ต้องกระชับและเหมาะกับประเภทของข่าว

3.4.3) ทักษะในการรวบรวมภาพและเสียง : ภาพอะไรคือภาพข่าว ภาพอะไรคือภาพประกอบข่าว ภาพหรือมุกกล้องอย่างไรสื่อความหมายได้ เสียงประกอบอะไรที่มีประโยชน์

3.4.4) ทักษะในการนำเสนอภาพและเสียง : ความสอดคล้องในการผสมผสานภาพและเสียง ความสมบูรณ์ในแง่รูปธรรม เช่นความต่อเนื่องของภาพ ระดับของสีและแสง ระดับเสียง รวมไปถึงการสื่อความที่มาจาก การตัดต่อร้อยเรียงภาพ

ขณะเดียวกัน ผลของการรวบรวมข้อมูลทั้งจากส่วนที่เป็นข้อมูลจากเอกสารและจากข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินั้น ยังได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงเรื่องคุณภาพข่าวโทรทัศน์

กับความเป็นมืออาชีพของนักข่าวด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเรื่อง “ความมีคุณภาพของข่าวมาพิจารณาในการสร้างเกณฑ์ด้วย โดยสามารถประมวลได้ว่านักข่าวโทรทัศน์ที่มีความเป็นมืออาชีพแตกต่างจากนักข่าวโทรทัศน์โดยทั่วไปนั้น จะสามารถสร้างผลงานข่าวโทรทัศน์ที่ถือได้ว่ามีคุณภาพใน 3 ลักษณะคือ

1. มีลักษณะสำคัญโดยทั่วไปของข่าวที่มีคุณภาพ คือ นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เสนอข่าวอย่างเป็นธรรมเป็นกลาง ข่าวที่นำเสนอออกไปนั้นปราศจากการครอบงำใดๆ และนำเสนอได้อย่างไม่ผิดหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

2. มีประเด็นข่าวหรือเนื้อหาที่โดดเด่นและหลากหลาย เป็นข่าวที่มีความแตกต่างแปลกใหม่กว่าข่าวที่เสนออยู่ทั่วไป ด้วยการให้แง่มุมที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่สำคัญ เป็นข่าวที่เสนอให้ประชาชนได้ทราบในเรื่องราวหรือในแง่มุมที่ไม่เคยทราบมาก่อน หรือในแง่มุมที่ลึกซึ้งขึ้น

3. เป็นข่าวที่ใช้ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ในการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือไม่ละเลยการใช้ภาพและเสียงในการนำเสนอข่าว และสามารถผสมผสานภาพและเสียงเข้ากับเนื้อหาหรือประเด็นของข่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยผู้วิจัยได้อาศัยลักษณะสำคัญทั้ง 3 ลักษณะนี้ เป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่องค์ประกอบของความเป็นมืออาชีพที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้น อย่างไรก็ตาม หลังจากผู้วิจัยทำการศึกษาในขั้นตอนการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว พบว่าองค์ประกอบในเรื่องคุณลักษณะของนักข่าว และองค์ประกอบในเรื่อง ทักษะความเชี่ยวชาญสามารถนำมาศึกษาโดยรวมเป็นองค์ประกอบเดียวกันได้ ดังนั้นเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้น จะใช้องค์ประกอบความเป็นมืออาชีพโดยรวมจากเดิม 4 ประการ เป็น 3 ประการ และจากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ในการศึกษาภาพสะท้อนองค์ประกอบของความเป็นมืออาชีพดังต่อไปนี้ คือ:

ลักษณะของข่าวโทรทัศน์คุณภาพ

ภาพสะท้อนที่ปรากฏ

1. ลักษณะสำคัญโดยทั่วไป	สะท้อนความเป็นมืออาชีพอย่างไร
<p>ลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพนั้น จะปรากฏออกมาให้เห็น ดังนี้</p> <p>1. นำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรง เชื่อถือได้ ไม่ผิดพลาด</p> <p>2. นำเสนอเนื้อหาและภาพข่าวได้อย่างสมดุล ไม่ลำเอียง ให้โอกาสกับทุกฝ่าย ไม่ตัดสินว่าฝ่ายใดถูกฝ่ายใดผิด จนกว่าจะมีคำตอบที่แน่ชัด</p> <p>3. ข้อมูลที่นำเสนอไม่ถูกจำกัดครอบงำจากปัจจัยหรือกรอบใดๆ เช่น จากกลุ่มผลประโยชน์ จากสถาบันหรือองค์กรใดๆ</p>	<p>คุณภาพของข่าวโทรทัศน์ลักษณะนี้ได้สะท้อนองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพ คือ</p> <p><u>อุดมการณ์ในการทำงาน</u></p> <p>1) ยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ</p> <p>2) ยึดมั่นการนำเสนอข่าวอย่างเป็นกลางและเป็นธรรม</p> <p>3) รักในเสรีภาพของสื่อ และใช้เสรีภาพอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>โดยอุดมการณ์ทั้ง 3 ประการนี้จะปรากฏให้เห็นในข่าวได้ต้องอาศัยนักข่าวที่มี <u>คุณลักษณะที่เหมาะสม</u> กล่าวคือ นักข่าวมีคุณลักษณะของผู้ที่มีความขยัน มุ่งแสวงหาความรู้อยู่เสมอจนกระทั่งเป็นผู้มีภูมิแน่น หรือรู้เรื่องที่เป็นข่าวอย่างลึกซึ้งซึ่งจะสามารถผลิตผลงานที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ออกมาให้เห็น ขณะเดียวกัน <u>การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ</u> (วิชาชีพนิยม) ก็จะนำมาสู่ความเป็นธรรมและเป็นกลาง รวมทั้งจะทำให้ไม่ยอมตกอยู่ใต้อิทธิพลหรือการครอบงำใดๆ</p>
ศึกษาพบว่า ข่าวเรื่อง... มีลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในลักษณะข้างต้น หรือไม่/อย่างไร	โดยข่าวเรื่อง... สะท้อนองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพในแง่ที่กล่าวมาให้เห็นอย่างไร

2. เป็นพหุภาคีในระดับใดคนต้น	สะท้อนความเป็นมืออาชีพอย่างไร
<p>คือนำเสนอเนื้อหา หรือประเด็น ในแง่มุมที่น่าสนใจ มีความหลากหลาย หรือแปลกใหม่ ไม่จำเจ นำเสนอเรื่องราวหรือแง่มุมที่นักข่าวคนอื่น ๆ นึกไม่ถึง และนำเสนอได้อย่างละเอียดลึกซึ้งพอที่จะทำให้ข้อมูลนั้นๆ เกิดประโยชน์แก่ผู้ชมได้</p>	<p>คุณภาพของข่าวโทรทัศน์ในลักษณะดังกล่าวจะสะท้อนออกมาให้เห็นในองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพ ในแง่ <u>คุณลักษณะและทักษะ ความเชี่ยวชาญที่เอื้อต่อการทำงาน</u> กล่าวคือ</p> <p>การที่เนื้อหาหรือประเด็นข่าวจะมีความหลากหลาย หรือแปลกใหม่น่าสนใจเพียงใดนั้น จะสืบเนื่องมาจากตัวนักข่าวว่ามี <u>คุณลักษณะ</u> เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้น ช่างสงสัย และมีข้อสังเกตหลักแหลมเพียงใดในการแสวงหาข้อมูลที่แหวกออกไปจากเดิม</p> <p>นอกจากนี้ นักข่าวที่จะผลิตข่าวในลักษณะดังกล่าวต้องมี <u>คุณลักษณะ</u> ความเป็นคนขยัน มุ่งแสวงหาความรู้ อยู่เสมอด้วย เพราะการที่จะมองเห็นประเด็นหรือแง่มุมที่น่าสนใจแตกต่างออกไปนั้น ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานที่ดีและกว้างไกล เป็นตัวนำ</p> <p>และบ่อยครั้งที่ประเด็นข่าวที่มีเนื้อหาข้อมูลความแปลกใหม่หลากหลาย ไม่สามารถเสาะหารวบรวมมาอย่างง่ายดาย มักจะมีอุปสรรคหลายประการ นักข่าวจะต้องมี <u>คุณลักษณะ</u> ความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อไม่เลิกราง่าย ๆ มีลักษณะความ Aggressive ในแง่บวก</p>

	<p>และที่สำคัญ การที่จะได้มาซึ่งข้าวที่มีประเด็นหลากหลายไปจากเดิม นักข่าวโทรทัศน์จะต้องอาศัย<u>ทักษะความเชี่ยวชาญ</u>ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในหลายวิธีการและสามารถผสมผสานวิธีการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับข่าวด้วย อาทิ การไปสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ การค้นคว้าเอกสาร หรือใช้วิธีการทำข่าวแบบสืบสวนสอบสวน วิธีการทำข่าวแบบเจาะลึก ฯลฯ ทั้งนี้หากนักข่าวใช้วิธีการใดเพียงวิธีการหนึ่ง จะทำให้ได้ข้อมูลด้านเดียว และยากที่จะได้ประเด็นที่แตกต่างออกไปมานำเสนอ อย่างไรก็ตาม นักข่าวโทรทัศน์ที่รู้จักนำเทคนิควิธีการต่างๆ มาใช้ในการทำงาน หากมีความเข้าใจในธรรมชาติของโทรทัศน์ ก็จะยิ่งประยุกต์เทคนิควิธีการเหล่านั้น ให้เหมาะสม และนำเสนอออกไปได้น่าสนใจยิ่งขึ้น</p>
<p>ศึกษาพบว่าข่าวเรื่อง...มีลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในลักษณะข้างต้น หรือไม่/อย่างไร</p>	<p>โดยข่าวเรื่อง... เนื้อหาของคลิปประกอบความเป็นมืออาชีพในแง่ที่กล่าวมาให้เห็นอย่างไร</p>

3. ไม่ละเลยการใช้ภาพและเสียง	สะท้อนความเป็นมืออาชีพอย่างไร
<p>เป็นลักษณะของความเข้าใจในธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ ที่เป็นสื่อที่มีข้อได้เปรียบในเรื่องภาพและเสียง และรู้จักใช้ข้อได้เปรียบนี้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p><u>ในส่วนของภาพ</u> มีความพิถีพิถันในการนำเสนอในแง่รูปธรรม เช่น ใช้ขนาดของภาพได้เหมาะสม จัดวางองค์ประกอบภาพได้ดี ไม่หลุดเฟรม แสงสีไม่เพี้ยน ฯลฯ</p> <p>ส่วนในแง่นามธรรม ภาพข่าวหรือภาพเหตุการณ์ต่างๆ ต้องสามารถเล่าเรื่องหรือสื่อความกับผู้ชมได้ โดยมีการใช้เทคนิคการใช้ภาพข่าวเล่าเรื่องด้วยวิธีการที่เหมาะสม</p> <p><u>เสียงที่ปรากฏในข่าว</u> ต้องมีคุณภาพในแง่ความชัดเจน เช่น ไม่เพี้ยนหรือแตกพร่า ขณะเดียวกัน มีการใช้เสียงอย่างหลากหลาย ไม่จำกัดอยู่กับการใช้เสียงบรรยาย หรือเสียงพูดจากแหล่งข่าว แต่จะนำเสียงทุกประเภทมาใช้ในข่าวตามความเหมาะสม</p>	<p>คุณภาพของข่าวดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพในแง่<u>คุณลักษณะและทักษะความเชี่ยวชาญที่เอื้อต่อการทำงาน</u> โดยนักข่าวที่มี<u>คุณลักษณะ</u>ในการปรับตัวเข้ากับข้อได้เปรียบในเรื่องภาพและเสียงที่เป็นธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ได้นั้น จะสามารถผลิตข่าวที่ใช้ภาพและเสียงได้อย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปธรรมและในด้านนามธรรมออกมา โดยเฉพาะในส่วนของนามธรรมนั้น นักข่าวที่เข้าใจในเรื่องภาพและเสียง โดยเฉพาะการใช้ "ภาพเป็นข่าว" จะถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจมากขึ้นกว่าการนำเสนอข่าวด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว และจากการที่นักข่าวเป็นผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสื่อโทรทัศน์ได้ เป็นการแสดงว่านักข่าว<u>รู้จักใช้ทักษะความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมกับงานข่าวโทรทัศน์ด้วย</u> เช่น รู้จักใช้ภาพสื่อความหมายกับคนดูหรือใช้ภาพเล่าเรื่องได้ มีความรู้ในการใช้เทคนิคการจัดการกับภาพที่เรียกว่า Visual Manipulation ในรูปแบบต่างๆ มาใช้ ทั้งในขั้นตอนการเก็บภาพและนำเสนอออกมาเป็นข่าว ฯลฯ</p>
<p>ศึกษาพบว่าข่าวเรื่อง..... มีลักษณะของข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพในลักษณะที่..... หรืออย่างไร</p>	<p>โดยข่าวเรื่อง..... สะท้อนองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพในแง่ที่..... มาให้เห็นอย่างไร</p>

ภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ที่ปรากฏในผลงานข่าว

หลังจากผู้วิจัยได้นำข่าวโทรทัศน์ที่ได้รับรางวัลจากมูลนิธิแสงชัย สุนทรวัฒน์ทั้ง 4 ข่าวมาศึกษาโดยใช้เกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยแล้ว ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้ :

1. ข่าวโทรทัศน์ยอดเยี่ยม

ผลงานชุด "ส่วยทางหลวง" สถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ข่าวชุดส่วยทางหลวงนี้ แบ่งออกเป็นหลายตอน โดยตอนที่มีความเกี่ยวข้องกัน อย่างเห็นได้ชัดมี 3 ตอนคือ เรื่องส่วยทางหลวง ส่วยสติ๊กเกอร์ และส่วยด่านซัง โดยเนื้อหาของข่าวเป็นการนำเสนอพฤติกรรมการรับสินบนจากผู้ประกอบการรถบรรทุกขนส่งสินค้าที่บรรทุกน้ำหนักเกินพิกัด ซึ่งวิธีการรับสินบนหรือ "ส่วย" ดังกล่าวมีอยู่หลายประเภท ทั้งที่เป็นการรับโดยตรงที่หน้าป้อมยามที่เป็นจุดสกัด หรือบริเวณด่านซังน้ำหนัก นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานร่วมกันของตำรวจกับผู้ประกอบการรถบรรทุกขนาดใหญ่ในการผลิตสติ๊กเกอร์ เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ว่ารถคันใดจ่ายส่วยแล้วหรือยังไม่ได้จ่าย ซึ่งรถคันใดยังไม่ได้จ่าย ก็จะไปซื้อสติ๊กเกอร์ดังกล่าวจากผู้ผลิต เพื่อความสะดวกในการทำผิดกฎหมาย (รายละเอียดในภาคผนวก)

เพื่อยืนยันพฤติกรรมดังกล่าว ทีมข่าวอาชญากรรมของไอทีวีได้แอบซุ่มถ่ายพฤติกรรมการเก็บส่วยของตำรวจในสถานที่ต่างๆ อาทิภาพ "ลูกลมมือ" ของตำรวจที่ป้อมสถานีตำรวจภูธรอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และป้อมตำรวจทางหลวงวังมะนาว จังหวัดราชบุรี ฉายไฟฉายเป็นสัญญาณเรียกเก็บส่วยจากรถบรรทุกที่วิ่งผ่านไปมา ก่อนที่จะนำไปเก็บไว้ในป้อมตำรวจ ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในป้อมจะมาเก็บเงินไปอีกทีหนึ่ง และที่ชัดเจนที่สุด คือนักข่าวและช่างภาพได้แอบขึ้นไปซ่อนบนรถบรรทุกคันหนึ่ง และสามารถเก็บภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ด่านซังน้ำหนักลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา กำลังยื่นมือไปรับเงินจากคนขับรถบรรทุกคันข้างหน้า ซึ่งบรรทุกน้ำหนักเกิน

ทั้งนี้การนำเสนอข่าวดังกล่าว เมื่อใช้เกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาพิจารณาแล้ว จะสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ความมีคุณภาพโดยทั่วไปของข่าว

(คือเสรีภาพ ความเป็นกลางเป็นธรรมและความถูกต้องของข้อมูล)

ข่าวชุดส่วยทางหลวงที่ทางทีมข่าวนำเสนอทั้ง 3 ตอนนั้น เป็นข่าวในลักษณะข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigative Report) ซึ่งจุดเด่นเป็นการค้นหาความจริงเบื้องหลังข้อเท็จจริง หรือเรียกว่า "dig up the truth behind the fact" โดยจุดเด่นดังกล่าวคือการเปิดโปงการอาศัยอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจในการหาผลประโยชน์แก่ตนเอง ทั้งนี้ประเด็นเรื่องตำรวจเรียกสินบนจากผู้กระทำผิดมีการกล่าวถึงมานานแล้ว ซึ่งทางกรมตำรวจก็ได้ออกมายืนยันว่ามีการกวาดล้างอยู่ตลอดเวลา แต่ข่าวเรื่องส่วยทางหลวงนี้ นักข่าวได้ใช้ "ภาพ" อธิบายและยืนยันสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะถูกอิทธิพลของกลุ่มที่เสียผลประโยชน์เข้ามากดดันการทำงาน เช่น ฝ่ายผู้ประกอบการรถบรรทุกที่ไม่สามารถติดสินบนเจ้าหน้าที่เพื่อทำผิดกฎหมายได้ หรือจะได้รับอันตรายจากการเปิดโปงความผิดของฝ่ายตำรวจ

จากจุดนี้ ได้สะท้อนว่านักข่าวที่ทำข่าวเรื่องส่วยทางหลวง มีความตั้งใจที่จะนำเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใดๆ ซึ่งส่งผลให้มีการลงโทษข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในเวลาต่อมา ทำให้สามารถระบุได้ว่าข่าวเรื่องส่วยทางหลวงมีความเป็นมืออาชีพในแง่ความรักในเสรีภาพ และรู้จักใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนในขอบเขตที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ข่าวชุดนี้ไม่ได้แสดงลักษณะความเป็นมืออาชีพในแง่ความเป็นกลางและความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายออกมาให้เห็น เนื่องจาก ถ้านำเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาพิจารณา ข่าวเรื่องนี้จำเป็นต้องให้โอกาสกับทางฝ่ายตำรวจได้ออกมาชี้แจงด้วย แม้ว่าเนื้อหาและภาพข่าวที่ปรากฏจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงก็ตาม โดยเฉพาะตำรวจที่ถูกถ่ายภาพไว้ นั่น ต้องให้โอกาสพวกเขาอธิบายการกระทำของตัวเองด้วย มิใช่ให้แต่ผู้บังคับบัญชาในระดับนโยบายออกมาแก้ต่างในภาพรวม เพราะหลักในเรื่องความเป็นกลางความเป็นธรรมคือต้องให้ทุกฝ่ายมีโอกาสในข่าวอย่างเท่าเทียมกัน

ในส่วนของความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลนั้น ข่าวชุดส่วยทางหลวงนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเรียกเก็บส่วย ทั้งในประเภทของการเรียกเก็บ กลวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ด่านซัง สติกเกอร์หน้ารถ รวมไปถึงจำนวนเงินที่ตำรวจเรียกเก็บ รายได้รวมที่ตำรวจจะได้รับ

ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะทีมข่าวได้เข้าไปร่วมสังเกตการณ์ และสืบหาข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นคนขับรถบรรทุกหรือเจ้าของกิจการขนส่งสินค้า ทำให้ข้อมูลที่นำเสนอออกไปมีน้ำหนัก มีความน่าเชื่อถือ ตรงจุดนี้ แสดงให้เห็นว่า ข่าวสวยทางหลวงมีความเป็นมืออาชีพในแง่ความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลในระดับที่น่าพอใจ

2) ความมีคุณภาพในแง่ประเด็นข่าวที่โดดเด่น

ลักษณะความเป็นมืออาชีพในข้อนี้ หมายถึงนักข่าวสามารถสร้างผลงานที่มีเนื้อหาหรือประเด็นที่โดดเด่นหลากหลาย และนำเสนอข่าวต่างๆ ไป โดยข่าวชุดสวยทางหลวงจัดเป็นข่าวอาชญากรรม ซึ่งลักษณะของข่าวอาชญากรรมในข่าวโทรทัศน์เมืองไทยโดยทั่วไปนั้น มักจะเป็นรายงานเหตุการณ์อาชญากรรมในวันหนึ่งๆ ในลักษณะข่าวรายวัน ยกเว้นคดีครึกโครมสะเทือนขวัญถึงจะมีการติดตามนำเสนออย่างต่อเนื่อง แต่ข่าวชุดสวยทางหลวงนี้ เป็นการนำเสนอข่าวโดยอาศัยประเด็นความผิดที่ฝังตัวอยู่ในระบบราชการมายาวนานมาเป็นแนวทางในการสืบเสาะหาข้อมูล และเก็บภาพเพื่อยืนยันความจริง ข่าวที่ปรากฏจึงมีผลต่อความสนใจของผู้ชมและมีผลต่อการทำงานของตำรวจด้วย ข่าวชุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างและแปลกใหม่กว่าข่าวอาชญากรรมทั่วไป ตรงตามลักษณะความมีคุณภาพของประเด็นข่าวอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ข่าวดังกล่าวได้ สะท้อนให้เห็นความเป็นมืออาชีพของนักข่าวในแง่คุณลักษณะที่ดีของนักข่าวโทรทัศน์ออกมาอย่างเด่นชัด กล่าวคือมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพในแง่ของผู้ที่มีความกระตือรือร้น สนใจสงสัยในสิ่งรอบตัวอยู่เสมอของนักข่าว รู้จักมองประเด็นที่แตกต่างหรือลึกซึ้งออกไป ดังเห็นได้จากกรนำเสนอประเด็นได้แตกต่าง น่าสนใจดังที่ได้กล่าวไปแล้ว

นอกจากนี้ ข่าวดังกล่าวยังสะท้อนถึงความเป็นมืออาชีพในแง่มีคุณลักษณะของผู้ที่ไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค เรื่องใดที่เป็นที่สงสัยหรือยังไม่มีความกระจ่างชัด ก็ทุ่มเทความพยายามไปสืบค้นมาให้ได้ แม้จะต้องเสี่ยงอันตรายก็ไม่ปล่อยผ่าน แม้จะมีอุปสรรคในการไปดักถ่ายภาพอยู่ไม่น้อย เป็นการแสดงคุณลักษณะความAggressive ของนักข่าวในแง่บวก คือทำข่าวอย่างรุกเฝ้า ไม่ใช่รุกรานหรือก้าวร้าว

ที่สำคัญ ชาวชุดสวยทางหลวง มีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักข่าวในแง่ผู้ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญในการทำงานเหมาะสมกับข่าวโทรทัศน์ โดยเห็นได้ชัดใน 2 แง่ คือ ในแง่ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการที่ข่าวดังกล่าวมีข้อมูลที่โดดเด่นออกไปนั้น ก็เพราะนอกจากนักข่าวจะสัมภาษณ์ข้อมูลจากแหล่งข่าว ทั้งที่สัมภาษณ์ให้เห็นบนจอและสัมภาษณ์โดยไม่มีการบันทึกเทปแล้ว นักข่าวและทีมช่างภาพยังใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ ติดตาม และเฝ้าดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ นักข่าวนั่งไปพร้อมกับคนขับรถบรรทุกเมื่อรถกำลังจะผ่านด่าน ทำให้ได้เห็นการรับส่งอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการใช้ทักษะในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของข่าว ไม่ยึดติดกับการหาข้อมูลด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

ขณะเดียวกัน ชาวชุดนี้ก็แสดงถึงความเป็นมืออาชีพในแง่ทักษะในการนำเสนอข้อมูลแก่ผู้ชม โดยชาวชุดนี้ก็นำเสนอข้อมูลได้อย่างน่าสนใจ มีการร้อยเรียงการนำเสนอข่าวได้เป็นลำดับและมีความกระชับ ที่สำคัญนำเสนอข้อมูลเชื่อมโยงกับภาพข่าวได้อย่างเหมาะสม ไม่สร้างความสับสนแก่ผู้ชม

3) ความมีคุณภาพในลักษณะการใช้ภาพและเสียงในการนำเสนอ

ชาวเรื่องสวยทางหลวงนี้ แสดงความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ในแง่การมีคุณลักษณะของผู้ที่สามารถปรับตัว และรู้จักใช้ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ที่มีเหนือสื่ออื่นได้อย่างชัดเจนที่สุด กล่าวคือมีความชัดเจนในเรื่องทักษะความเชี่ยวชาญในการทำงานเหมาะสมกับข่าวโทรทัศน์ ในแง่การรวบรวมและนำเสนอภาพและเสียง ทั้งนี้ เนื่องจากข่าวการรับสินบนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มักจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบช็อกกล่าวหาที่ปราศจากพยานหลักฐานมายืนยัน แต่ชาวชุดนี้ได้ใช้ลักษณะเด่นของสื่อโทรทัศน์คือเรื่องภาพ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดแก่ผู้ชม ภาพลูกมือของตำรวจเก็บเงินที่คนขับรถบรรทุกโยนลงมาให้ และนำไปส่งต่อแก่ตำรวจในป่าม ภาพตำรวจที่ด่านซึ่งยื่นมือไปรับเงินที่หน้าต่างรถบรรทุก เป็นการยืนยันการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ โดยแทบไม่ต้องมีการบรรยายรายละเอียดเลยก็ได้ หรือเรื่องสติ๊กเกอร์ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ว่ารถคันนี้ได้จ่ายส่วยแล้วนั้น ทีมข่าวก็ได้ไปเสาะหาและนำเสนอภาพสติ๊กเกอร์เหล่านั้น ผ่านทางจอโทรทัศน์ให้ผู้ชมเห็นอย่างชัดเจน

ขณะเดียวกัน จากภาพข่าวที่เห็น ยังสะท้อนความเป็นมืออาชีพในเรื่องทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือของช่างภาพด้วย กล่าวคือการชัตเตอร์ถ่ายภาพนี้มีข้อจำกัดหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแสงสว่าง เพราะต้องถ่ายในเวลาากลางคืน เรื่องของขนาดของภาพที่ไม่สามารถเข้าไปถ่ายในระยะประชิดได้ ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในการซูม(Zoom)ภาพที่แม่นยำ รวมไปถึงมีความเชี่ยวชาญในการจัดการกับกล้องและอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ให้เป็นอุปสรรค หรือมีพิรุณภัยต่อการพบเห็น

ภาพสะท้อนในแง่วิชาชีพนิยม จากลักษณะความมีคุณภาพที่ปรากฏ รวมไปถึงถึงความเป็นมืออาชีพระดับต่างๆ ที่สะท้อนออกมาให้เห็นนั้น สามารถกล่าวโดยรวมได้ว่าข่าวที่มีคุณภาพในด้านต่างๆ จะสะท้อนความเป็นมืออาชีพในแง่ของ "วิชาชีพนิยม" ของนักข่าวโทรทัศน์ให้เห็นควบคู่ไปด้วย ดังเช่นข่าวชุดส่วยทางหลวงนี้ ได้แสดงความเป็นมืออาชีพของการมีทัศนคติที่ถูกต้องของนักข่าวในการประกอบอาชีพ คือตระหนักได้ว่าหน้าที่ของนักข่าวคือต้องรวบรวมเสาะหาข้อมูลหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาเสนอแก่ผู้ชมเพื่อให้เกิดประโยชน์หรือเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น โดยเฉพาะสามารถแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของนักข่าวที่ทำงานกับสื่อโทรทัศน์ได้อย่างเด่นชัด คือรู้จักใช้ภาพและเสียงมาเป็นปัจจัยหลักในการนำเสนอข่าวได้อย่างสื่อความหมาย

ขณะเดียวกัน ข่าวเรื่องส่วยทางหลวงยังสามารถสร้างผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจไม่น้อย ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจของนักข่าวที่จะเชิดชูวิชาชีพนักข่าว ให้ประชาชนเห็นว่า เป็นงานที่มีคุณค่าและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้ไม่แพ้วิชาชีพอื่นๆ รวมไปถึงนักข่าวยังแสดงความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของแหล่งข่าว คือปิดบังหน้าตาของคนรับทราบทุกหรือเจ้าของกิจการขนส่งสินค้าในขณะสัมภาษณ์ให้ข้อมูล โดยการใช้เงามืดปิดบังหน้าตา เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำสมตามจรรยาบรรณของนักข่าวมืออาชีพ

สรุปความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏในข่าวชุดส่วยทางหลวง:

เมื่อนำเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาศึกษากับข่าวชุดส่วยทางหลวงแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ข่าวชุดนี้ได้แสดงลักษณะความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยได้อย่างชัดเจนเกือบทุกแง่มุม โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญในการรวบรวมและนำเสนอภาพและเสียง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่แสดงถึงการรู้จักใช้ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ ขณะที่ความเป็นมืออาชีพระดับอื่นๆ ก็แสดงให้เห็นในระดับหนึ่ง ยกเว้นแง่มุม

ในเรื่องความเป็นกลางความเป็นธรรมที่ไม่ปรากฏออกมาในข่าวชุดนี้ อย่างไรก็ตาม จากลักษณะความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏออกมาในข่าวนี้ ได้สร้างข้อสรุปแก่ผู้วิจัยในประเด็นหนึ่งว่า หากนักข่าวโทรทัศน์มีความเข้าใจในประเด็นข่าวว่าเป็นข่าวที่ควรจะใช้การนำเสนออย่างไรจึงจะสื่อความกับผู้ชมได้มากที่สุดและรู้จักใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนของเนื้อหาและในส่วนของภาพได้เหมาะสมตามนั้น ก็จะสามารถผลิตผลงานข่าวโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ และแสดงถึงความเป็นมืออาชีพของตัวนักข่าวได้อย่างชัดเจน ดังเช่นที่นักข่าวที่สร้างผลงานข่าวชุดส่วยทางหลวงตระหนักรว่า จุดสำคัญของข่าวคือการเสนอภาพจริงของเรื่องราว จึงมุ่งมั่นที่จะเก็บภาพนั้นมาเสนอแก่ผู้ชมจนสำเร็จ ทั้งนี้สามารถอธิบายผลการศึกษานักข่าวชุดนี้ในภาพรวมได้ดังนี้

ลักษณะความมีคุณภาพ	ความเป็นมืออาชีพ	ปรากฏอยู่ในข่าว
1. โดยทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้เสรีภาพ - ความเป็นกลางเป็นธรรม - ความถูกต้องของข้อมูล 	<p>ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p>
2. ในแง่ประเด็นที่โดดเด่น หลากหลายมีความน่าสนใจ	<ul style="list-style-type: none"> - กระตือรือร้นช่างสงสัย - มีความรู้แน่น - มุ่งมั่นไม่ย่อท้อ - มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอข้อมูล 	<p>ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p>
3. ในแง่การใช้ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ คือการใช้ภาพและเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอภาพและเสียง 	<p>ปรากฏชัดเจนที่สุด</p>
4. ในแง่วิชาชีพนิยมที่ปรากฏในข่าว (มีทัศนคติที่เหมาะสมกับวิชาชีพ)	<ul style="list-style-type: none"> - รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักข่าวโทรทัศน์ - ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของวิชาชีพมุ่งเสนอสิ่งที่เป็นโยบาย - รักษาหลักจรรยาบรรณศีลธรรมและความรับผิดชอบในการเสนอข่าว 	<p>ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p>

2. ข่าวโทรทัศน์รางวัลเกียรติยศ

ผลงานชุด "คติมาตรการรณนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ผู้อำนวยการอ.ส.ม.ท."

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.

ข่าวชุด "คติมาตรการรณนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ผู้อำนวยการองค์การองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย" ซึ่งได้รับรางวัลข่าวเกียรติยศ เป็นข่าวที่นำเสนอในลักษณะการสรุปเกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งหมดของการลอบสังหารนายแสงชัย โดยนำเสนอตั้งแต่วันเวลาที่เกิดเหตุ มูลเหตุจุดใจในการมาตรการ การสืบสวนสอบสวนของทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจับกุมผู้กระทำผิด และผู้ต้องสงสัย การดำเนินคดีในชั้นศาล ฯลฯ (รายละเอียดในภาคผนวก)

โดยการดำเนินการติดตามรวบรวมข้อมูลนั้น นักข่าวได้ใช้เทคนิควิธีในการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน และนำเสนอในลักษณะข่าวอาชญากรรมหนังสือพิมพ์ ที่เน้นการอธิบายความเป็นหลัก โดยข่าวชุดนี้นั้น ทางพนักงานสอบสวนและอัยการได้นำไปใช้เป็นพยานวัตถุประกอบการดำเนินคดีกับจำเลย ทั้งนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏอยู่ในข่าวชุดนี้ ผู้วิจัยได้พบลักษณะสำคัญดังนี้

1) ความมีคุณภาพโดยโดยทั่วไปของข่าว

(คือเสรีภาพ ความเป็นกลางเป็นธรรมและความถูกต้องของข้อมูล)

เมื่อนำเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาศึกษากับข่าวชุดนี้ ผู้วิจัยพบว่าความมีคุณภาพในลักษณะทั่วไปของข่าวที่ปรากฏ เนื่องจากนักข่าวและทีมข่าวที่รับผิดชอบในการนำเสนอต้องทำงานภายใต้ "กรอบ" ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการทำงานของนักข่าวโทรทัศน์ (ธีรรัตน์ พันทวี ,2537 อ้างถึงในข้อตกลงเบื้องต้น) เพราะข่าวดังกล่าวเป็นข่าวที่มีผลกระทบอย่างสูงต่อความรู้สึกของทุกฝ่ายในอ.ส.ม.ท. นักข่าวจำเป็นต้องนำเสนอข่าวที่ตรงกับ "ความเชื่อ" ของพวกเขาเหล่านั้นให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องผู้ต้องสงสัย มูลเหตุของการมาตรการ ฯลฯ โดยเฉพาะต้องนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เพื่อยืนยัน "ความเชื่อ" เหล่านี้อย่างเต็มที่ ดังนั้นข่าวชุดนี้จึงไม่มีความสมบูรณ์ในแง่สิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวโดยปราศจากการครอบงำ ขณะเดียวกันยังส่งผลต่อความเป็นมืออาชีพในแง่ความเป็นกลางความเป็นธรรมในการนำเสนอข้อมูลแทบจะขาดหายไปจากตัวข่าว เพราะข่าวชุดนี้ได้สรุปอย่างแน่ชัดว่า

นางอุบล บุญญชลีธร และนายทวี พุทธิจันทร์คือผู้บงการให้สังหารนายแสงชัย ข้อมูลในแง่ลบทุกประการได้พุ่งเป้าไปที่ผู้ต้องสงสัยทั้ง 2 คน โดยไม่ได้นำเสนอการแก้ข้อกล่าวหาของทั้ง 2 ให้เห็นในข่าวแม้แต่แต่น้อย ทั้งๆ ที่การตัดสินในชั้นศาลยังไม่ถึงที่สุด

สำหรับความเป็นมืออาชีพในเรื่องความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลนั้น ถึงแม้ข่าวจะสามารถนำเสนอข้อมูลในเรื่องมูลเหตุของการฆาตกรรม เบาะแสของคนร้าย การสืบสวนของเจ้าหน้าที่ได้อย่างน่าเชื่อถือ เพราะเป็นการรวบรวมมาจากทางเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในอ.ส.ม.ท ได้อย่างมีน้ำหนัก เพราะมีแหล่งข่าวที่เป็นผู้บริหารหรือพนักงานระดับสูงของอ.ส.ม.ท.เป็นผู้ให้ข่าว แต่ด้วยความอ่อนด้อยในอุดมการณ์ใน 2 ประการที่กล่าวมาข้างต้น คือการถูกรวบงำจากกรอบขององค์กร และความไม่เป็นกลางในการนำเสนอ ได้ส่งผลให้ความถูกต้องเที่ยงตรงในภาพรวมของข่าวถูกตั้งข้อสงสัย ข่าวชุดนี้จึงแสดงความเป็นมืออาชีพในแง่ความถูกต้องของข้อมูลได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

จากจุดนี้ เป็นการสะท้อนว่า ความเป็นมืออาชีพในแง่อุดมการณ์ของนักข่าว ไม่ว่าจะ เป็นในแง่เสรีภาพในการนำเสนอข้อมูล ความเป็นธรรมความเป็นกลางของข่าว และ ความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูล จะมีความเกี่ยวพันกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ ความอ่อนด้อยในแง่มุมมองหนึ่งจะส่งผลให้แง่มุมมองอื่นอ่อนด้อยลงไปด้วย ดังนั้นนักข่าวโทรทัศน์มืออาชีพจะต้องยึดถืออุดมการณ์ทั้ง 3 ประการอย่างแน่วแน่ ใช้วิจารณญาณและหลักจรรยาบรรณในการตัดสินใจว่าการกระทำใดที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมที่สำคัญ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับเงื่อนไขต่างๆ จากทางสถานีหรือผู้ที่มีอิทธิพลครอบงำการทำงานขององค์กรอยู่

2) ความมีคุณภาพในแง่ประเด็นข่าวที่โดดเด่น

ข่าวชุดนี้ จัดเป็นข่าวในประเภทข่าวอาชญากรรม ที่ตั้งประเด็นของข่าวไปที่มูลเหตุจูงใจในการฆาตกรรมและผู้ต้องสงสัยเป็นหลัก การติดตามความคืบหน้าของคดีตลอดจนการนำเสนอข่าวจะอยู่ภายใต้ผลการสืบสวนของทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างไรก็ตาม หากนำเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย ที่ว่าข่าวของมืออาชีพจะต้องเสนอประเด็นหรือแง่มุมที่น่าสนใจและขยายลงให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นมาพิจารณาแล้ว จะพบว่าข่าวชุดนี้เป็นการนำเสนอเพียงภาพรวมของเหตุการณ์เท่านั้น ตัวข่าวขาดความโดดเด่นของประเด็นไป โดยข่าวชุดนี้ควรจะขยายผลการติดตามลงไปยังเรื่องการพิงดอน

สัมปทานสถานีวิทยของ อ.ส.ม.ท. 5 สถานี หรือเรื่องการพยายามลอบสังหารนายแสงชัย ถึง 3 ครั้ง ก่อนหน้าที่จะทำสำเร็จในวันที่ 11 เมษายน 2539 หรือแม้กระทั่งกรณีที่มีมือปืนรับจ้างทั้ง 4 คนที่ถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิตไปแล้ว ได้กลับคำให้การในภายหลังว่าไม่รู้จักนาย ทวี พุทธจันทร์ ก็จะทำให้ข่าวมีความน่าสนใจขึ้น

ซึ่งการขาดความโดดเด่นของประเด็นในข่าวนี้ นำไปสู่การประเมินได้ว่าข่าวคดี ฆาตกรรมผ.อ.แสงชัยขาดองค์ประกอบในแง่คุณลักษณะที่เหมาะสมในการทำงานของ นักข่าวมืออาชีพ ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะของผู้ที่กระตือรือร้น ช่างสงสัย มีข้อสังเกตหลัก แหลวม คุณลักษณะของผู้ที่มีความรู้แน่นพอที่จะนำมาใช้สืบเสาะข้อมูล คุณลักษณะของผู้ ที่มุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ เพราะการที่ข่าวจะมีประเด็นโดดเด่นสักชิ้น คุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ

แต่คุณลักษณะหนึ่งที่ยังพอปรากฏให้เห็นในข่าวชุดนี้ คือความเป็นมืออาชีพในแง่ การใช้ทักษะในการรวบรวมและการนำเสนอข้อมูล แต่ก็ไม่ชัดเจนนัก กล่าวคือ นักข่าวมีความสามารถในการใช้เทคนิคการเสาะหารวบรวมข้อมูลหลายประเภท อาทิ การ สัมภาษณ์แหล่งข่าว การค้นข้อมูลเก่าๆ มาเสนอ การเฝ้าติดตามสังเกตการณ์การดำเนินการ สืบสวนสอบสวนของทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ การทำแผนฆาตกรรมเมื่อจับกุมมือปืนได้ แต่ยังสามารถทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น อาทิ ในการสัมภาษณ์ แหล่งข่าวที่ถูกสัมภาษณ์จะมาจาก ไม่กี่แหล่ง คือจากทางตำรวจและจากคนในอ.ส.ม.ท. การติดตามไปสังเกตการณ์ต่างๆ จะ ไปกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ซึ่งหากเทียบกับเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพแล้ว การใช้ เทคนิคในการเสาะหารวบรวมข้อมูลนั้น ยังต้องให้ความสำคัญกับ ความหลากหลายของ แหล่งข่าว ให้มากด้วย จึงจะทำให้ข่าวมีคุณลักษณะตรงกับความเป็นมืออาชีพที่สุด

3) ความมีคุณภาพในลักษณะการใช้ภาพและเสียงในการนำเสนอ

ข่าวชุดแสดงถึงการใช้จุดเด่นของสื่อโทรทัศน์ ได้ดีในระดับหนึ่ง คือจะใช้ภาพและ เสียงได้อย่างสอดคล้องกัน โดยเฉพาะในแง่การใช้ภาพนั้น ข่าวชุดนี้สามารถแสดง ลักษณะการนำเสนอ "ภาพข่าว" ที่สามารถอธิบายเรื่องราวได้ โดยเฉพาะในจังหวะ ที่จำเป็นต้องมีภาพมานำเสนอ ดังเช่น การนำเสนอภาพสถานที่เกิดเหตุ ภาพบุคคล สำคัญที่เกี่ยวข้องกับนายแสงชัยหรือผู้ต้องสงสัย ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ในขั้นตอนการสืบ สอบสวนสอบสวนและการดำเนินคดี เช่น การมาให้ปากคำกับพนักงานสอบสวน ของผู้ที่

เกี่ยวข้อง ภาพการจับกุมคนร้ายทั้ง 4 คน ภาพการทำแผนประกอบคำรับสารภาพของคนร้าย และที่สำคัญ ชาวขุดคดีฆาตกรรมนายแสงชัยได้ใช้จุดเด่นของสื่อโทรทัศน์ คือ ภาพและเสียง ในการยืนยันการรับสารภาพของมือปืนรับจ้างว่า ได้รับการจ้างวานจากนายทวิ (ไม่ทราบนามสกุล) ให้มาดักยิงนายแสงชัย ซึ่งแม้จะไม่สามารถยืนยันได้ในที่สุดว่า นายทวิที่คนร้ายกล่าวถึงเป็นคนเดียวกับนายทวิ พุทธจันทร์หรือไม่ และมีการกลับคำให้การในชั้นศาลในเวลาต่อมา แต่ภาพข่าวดังกล่าวก็มีผลต่อรูปคดีอยู่ไม่น้อย ดังนั้นเมื่อพิจารณาในเรื่องของความเป็นมืออาชีพในการรู้จักใช้ทักษะในการรวบรวมและนำเสนอภาพและเสียงแล้ว จะพบว่าชาวขุดนี้มีความเป็นมืออาชีพในแง่นี้อยู่ด้วย

จากลักษณะดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นและสนับสนุนถึงแนวคิดเรื่องความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์เช่นเดียวกับกรณีของชาวขุดส่วยทางหลวงที่ว่า เมื่อข่าวโทรทัศน์มีข้อได้เปรียบที่สามารถใช้ภาพและเสียงยืนยันสิ่งต่างๆ ได้แล้ว นักข่าวที่ไม่ละเลยที่จะนำมาใช้อย่างเหมาะสมและถูกจังหวะ ก็คือนักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพในระดับที่แตกต่างจากนักข่าวอื่นๆ

ภาพสะท้อนในแง่วิชาชีพนิยม เมื่อเนื้อหาและภาพข่าวเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ สามารถนำมาใช้เป็นพยานวัตถุในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และของพนักงานอัยการ ย่อมยืนยันได้ว่า ชาวขุดนี้ถูกผลิตออกมาเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าการเป็นแค่เพียงผู้ถ่ายทอดข่าวสารเท่านั้น และได้สะท้อนถึงความตั้งใจของนักข่าวและทีมข่าวที่จะสร้างผลงานเพื่อเชิดชูคุณค่าของวิชาชีพ นักข่าวโทรทัศน์ให้ประชาชนเห็นว่าเป็นสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้ในลักษณะที่กว้างขึ้นกว่าหน้าที่ที่มี เรียกว่าเป็นมีความเป็นมืออาชีพในแง่“วิชาชีพนิยม” นั่นเอง อย่างไรก็ตาม นักข่าวที่มีความเป็นมืออาชีพนั้น จะต้องไม่เลือกทำเฉพาะกับข่าวที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร หรือตามความรักชอบของตนเองแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความตั้งใจในลักษณะนี้ กับทุกๆ ข่าวที่ตนเองรับผิดชอบ จึงจะสามารถสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ได้อย่างแท้จริง แต่ชาวคดีฆาตกรรมนายแสงชัยยังอยู่ภายใต้กรอบของทางอ.ส.ม.ท. อย่างเด่นชัด ทำให้มีจุดด้อยในเรื่องเสรีภาพและความเป็นกลาง ส่งผลให้ระดับของวิชาชีพนิยมลดลงไป

สรุปความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏในข่าวคดีมาตรการผล.อ. แสงชัย:

เมื่อนำเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาพิจารณาแล้ว สิ่งที่ได้จากการศึกษาข่าวชุดนี้พบว่า ตัวข่าวมีความอ่อนด้อย หรือไม่ใช่มืออาชีพในหลายประเด็น ที่เห็นชัดคือในแง่เสรีภาพในการนำเสนอข่าวและในแง่ความเป็นกลางเป็นธรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน และจะส่งผลไปสู่ความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลด้วย คือจะทำให้ข้อมูลขาดความเที่ยงตรงเพราะโน้มเอียงไปทางเดียว ทั้งนี้เพราะข่าวคดีมาตรการนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ เป็นข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของคนในอ.ส.ม.ท. ซึ่งแน่ใจได้ว่าผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องให้ความสนใจกับข่าวนี้อย่างยิ่ง และติดตามการทำงานของทีมข่าวอย่างใกล้ชิด ทำให้นักข่าวต้องปฏิบัติงานโน้มเอียงไปในทางที่ผู้บริหารหรือคนส่วนใหญ่ของอ.ส.ม.ท. “เชื่อว่าจะเป็นอย่างนั้น” ทำให้การทำงานขาดเสรีภาพ และเนื้อหาของข่าวที่ปรากฏไม่เป็นธรรมกับบางฝ่าย หรือผู้ถูกกล่าวหา

ขณะที่ในองค์ประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็คุณลักษณะที่เหมาะสมของมืออาชีพ เช่น ความกระตือรือร้นช่างสงสัย ความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ก็ไม่ได้ปรากฏให้เห็นในข่าวชุดนี้ ซึ่งมีผลมาจาก “กรอบขององค์กร” ที่เข้ามามีอิทธิพลในการทำงานและจำกัดไม่ให้นักข่าวแสดงคุณลักษณะเหล่านี้ออกมา ทำให้นักข่าวนี้มีลักษณะของข่าวของมืออาชีพที่น้อยมาก จะมีก็แต่ความเป็นมืออาชีพในแง่คุณลักษณะผู้ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญในการทำงานที่เหมาะสมกับสื่อโทรทัศน์ที่ปรากฏออกมาในระดับที่น่าพอใจ

ลักษณะความมีคุณภาพ	ความเป็นมืออาชีพ	ปรากฏอยู่ในข่าว
1. โดยทั่วไป	- การใช้เสรีภาพ - ความเป็นกลางเป็นธรรม - ความถูกต้องของข้อมูล	ไม่ปรากฏ ไม่ปรากฏ ปรากฏบ้าง
2. ในแง่ประเด็นที่โดดเด่น หลากหลายมีความน่าสนใจ	- กระตือรือร้นช่างสงสัย - มีความรู้แน่น - มุ่งมั่นไม่ย่อท้อ - มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอข้อมูล	ไม่ปรากฏ ไม่ปรากฏ ไม่ปรากฏ ปรากฏในระดับหนึ่ง
3. ในแง่การใช้ข้อได้เปรียบ ของสื่อโทรทัศน์ คือการใช้ ภาพและเสียง	- มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอภาพและเสียง	ปรากฏในระดับที่ดี

<p>4. ในแง่ วิชาชีพนิยมที่ปรากฏในข่าว (มีทัศนคติที่เหมาะสมกับวิชาชีพ)</p>	<p>-รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักข่าวโทรทัศน์</p> <p>-ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของวิชาชีพตน ด้วยการมุ่งเสนอสิ่งที่ เป็นประโยชน์</p> <p>- รักษาหลักจรรยาบรรณ ศีลธรรมและความรับผิดชอบในการเสนอข่าว</p>	<p>ปรากฏให้เห็นที่ปรากฏเด่นชัดที่สุดคือสามารถนำข่าวมาใช้ประโยชน์โดยตรงกับการพิจารณาคดีได้</p> <p>สืบเนื่องจากการขาดในเรื่องความเป็นกลาง ทำให้จุดนี้ด้อยลงตามมา</p>
---	---	--

3.ข่าวโทรทัศน์รางวัลชมเชย

ผลงานชุด "โรคแอนแทรกซ์"สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

ข่าวชุดนี้เป็นข่าวที่ได้รับการนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาประมาณหนึ่งสัปดาห์ โดยได้รายงานความคืบหน้ากรณีการแพร่ระบาดของโรคแอนแทรกซ์ในบริเวณชุมชนริมคลองสะแก เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังได้นำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับโรคดังกล่าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคนี้ในส่วนอื่นของประเทศ และนำเสนอจนกระทั่งเข้าสู่ระยะที่แน่ใจว่าโรคได้หยุดแพร่ระบาดแล้ว (รายละเอียดในภาคผนวก)

พบว่าข่าวชุดโรคแอนแทรกซ์นี้ เป็นข่าวที่นำเสนอรายละเอียดค่อนข้างมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากเป็นข่าวในลักษณะ "ข่าวอธิบายความ" (Interpretative) เนื่องจากเป็นข่าวที่มุ่งสร้างความเข้าใจและบอกถึงอันตรายของโรคร้ายแก่ประชาชน ข่าวชุดนี้ความสำคัญจึงต้องอยู่กับข้อมูลเกี่ยวกับโรคมากที่สุด การใช้ภาพถูกให้ความสำคัญในระดับรองลงมา โดยข่าวชุดนี้แสดงให้เห็นลักษณะความมีคุณภาพของข่าวโทรทัศน์ได้ดังนี้

1) ความมีคุณภาพโดยโดยทั่วไปของข่าว

(คือเสรีภาพ ความเป็นกลางเป็นธรรมและความถูกต้องของข้อมูล)

ข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์นี้เป็นข่าวที่มีผลต่อความรู้สึกของประชาชนเป็นอย่างสูง เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว และรายละเอียดของโรคยังไม่มีใครรู้จักเจน ขาวนี้จึงต้องการความ

ถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลเป็นอย่างสูง โดยในการนำเสนอข้อมูลนั้น นักข่าวได้สัมภาษณ์แหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ อาทิ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครฝ่ายสาธารณสุข อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ ทำให้ข้อมูลดูมีน้ำหนัก แต่ข่าวกลับไม่เสนอข้อมูลที่สำคัญที่สุดคือ โรคแอนแทรกซ์เป็นโรคที่ไม่มีอันตรายเท่าไร ส่วนใหญ่จะมีอาการทางผิวหนังเท่านั้น และไม่แพร่ระบาดในวงกว้าง ซึ่งข้อมูลตรงนี้จะช่วยลดความตื่นตระหนกของประชาชนลงได้ แต่ข้อมูลดังกล่าวกลับไม่ได้ถูกนำเสนอในทันทีที่พบผู้ติดเชื้อ แต่นำเสนอรายละเอียดของโรคออกมาทีละส่วน และนำเสนอข้อมูลเรื่องความรุนแรงของโรคว่าถึงแก่ชีวิตหรือไม่นั้น ไปยังประชาชนในช่วงปลายสัปดาห์ที่โรคนี้ได้สงบลงแล้วจากการแถลงของอธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ และในทางกลับกัน การที่มีผู้ติดเชื้อเสียชีวิตหนึ่งรายนั้น ก็จะขัดแย้งกับคำแถลงด้วย ซึ่งข่าวก็ไม่ได้ให้ความกระจ่างกับผู้ชมตรงจุดนี้ จากกรณีดังกล่าวสะท้อนได้ว่าข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์นี้ขาดความเป็นมืออาชีพในแง่ความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลอย่างเห็นได้ชัด เพราะถึงแม้ข่าวจะดู “มีน้ำหนัก” แต่ไม่ได้นำเสนอให้ชัดเจน จนส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าเนื้อ หรือประชาชนทั่วไป

สำหรับประเด็นความเป็นมืออาชีพในเรื่องการใช้เสรีภาพในการนำเสนอข่าวนี้ นักข่าวชั้นนี้ไม่ได้แสดงถึงการใช้เสรีภาพที่สื่อมวลชนมีในระดับของมืออาชีพที่เกณฑ์ในการศึกษากล่าวไว้ กล่าวคือข่าวดังกล่าวนำเสนอเรื่องราวโดยทั่วๆ ในลักษณะข่าวรายวัน ขาดการวิเคราะห์หรือเจาะลงไปประเด็นที่น่าสนใจและมีความสำคัญ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์เถื่อน ประเด็นการลักลอบนำวัวข้ามพรมแดนโดยไม่ผ่านการตรวจโรค ซึ่งเป็นต้นตอของการระบาดและมีผลต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน แต่นักข่าวไม่ได้ใช้เสรีภาพที่สื่อมวลชนมีตรงนี้ในการทำงาน (โดยในเรื่องนี้ เกี่ยวพันไปถึงความมีคุณภาพของข่าวในแง่ประเด็นที่โดดเด่นและความเป็นมืออาชีพในแง่ที่เกี่ยวข้อง ดังจะได้กล่าวต่อไปด้วย)

ในส่วนความเป็นมืออาชีพในแง่ความเป็นธรรมความเป็นกลางในข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์นี้ ได้ปรากฏออกมาให้เห็นในการนำเสนอข่าว และเป็นจุดที่ชัดเจนที่สุดที่ข่าวนี้มี กล่าวคือ เมื่อเกิดความตื่นตระหนกว่าเนื้อวัวในท้องตลาดอาจมีเชื้อโรคอยู่ จนส่งผลให้ตลาดค้าเนื้อวัวซบเซาลง ชาวาก็ได้นำเสนอการเข้มงวดของสมาคมผู้ค้าเนื้อวัวถึงมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดในเนื้อวัว นำเสนอสถานการณ์จริงของร้านอาหาร เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัวว่ายังมีผู้คนมาอุดหนุนอยู่ นำเสนอความคิดเห็นของผู้บริโภคเนื้อวัว ควบคู่ไปกับการเสนอข่าวมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของกรุงเทพมหานคร ขณะเดียว

กันก็เปิดโอกาสให้ชาวบ้านในเขตระบาดของโรคร้องเรียนการทำงานของทางการ และให้โอกาสทางการอธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

2) ความมีคุณภาพในแง่ประเด็นข่าวที่โดดเด่น

สืบเนื่องจากที่ได้กล่าวไว้ในประเด็นการใช้เสรีภาพ ข่าวโรคแอนแทรกซ์นี้ยังสามารถนำเสนอแง่มุมหรือประเด็นที่น่าสนใจและมีประโยชน์ได้อีกมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกลุ่มผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์เถื่อนที่ไม่อยู่ในสังกัดของกรุงเทพมหานคร ที่กลายเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคชนิดต่างๆ นั้น กลับถูกเสนอเพียงว่าทางกรุงเทพมหานคร กรมปศุสัตว์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้น แต่ก็ไม่ได้เสนออะไรที่ชัดเจนไปกว่านี้ หรือเรื่องการลักลอบนำสัตว์ข้ามพรมแดนโดยไม่ผ่านการตรวจของเจ้าหน้าที่ ก็สามารถนำมาเจาะลึก และขยายไปสู่แง่มุมอื่นได้อีก เช่น ความหละหลวมของระบบราชการ กลุ่มนอกกฎหมายที่มีอิทธิพลในระดับสูง หรือแม้กระทั่งเรื่องปัญหาชายแดน ด้วยการใช้เทคนิควิธีการรวบรวมข้อมูลแบบอื่นๆ เช่น ไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ที่มีโรงฆ่าสัตว์เถื่อน ไปติดตามดูการตรวจสัตว์ข้ามพรมแดนและข้ามเขตต่างๆ อย่างใกล้ชิด สอบถามเก็บข้อมูลถึงปัญหาการทำผิดกฎหมายจากหลายๆ ทาง ฯลฯ หรือแม้กระทั่งเรื่องสถิติของสัตว์ป่วยที่ตรวจพบ โรคที่พบอยู่เสมอ รวมไปถึงการดำเนินการกับสัตว์เป็นโรคที่ตรวจพบก็อาจเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจที่จะไปเจาะมานำเสนอได้

เมื่อข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์นี้ขาดคุณภาพในเรื่องความโดดเด่นหลากหลายของข้อมูลอย่างเห็นได้ชัดแล้ว ย่อมสะท้อนต่อไปว่าข่าวชุดนี้ขาดความเป็นมืออาชีพในเรื่องคุณลักษณะที่สำคัญของนักข่าวโทรทัศน์มืออาชีพ ทั้งในแง่ผู้ที่มีความกระตือรือร้น ชยันชวนขวนขวายข้อมูล ขาดความมุ่งมั่นที่จะเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่นำเสนอเป็นข้อมูลที่รอให้แหล่งข่าวบอก ซึ่งหากนักข่าวมีความชยัน และรู้จักขวนขวายหาข้อมูลจากแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้อง เช่น ไปติดต่อขอข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ที่เกิดการระบาด เพื่อให้ได้รายละเอียดของโรคนี้นี้ตั้งแต่ต้นแล้ว ก็จะได้ข้อมูลสำคัญที่จะช่วยลดความตื่นตระหนกโดยเร็ว ไม่ต้องรอจนอยู่ในช่วงปลายเหตุการณ์ถึงจะมาทราบ ก็จะช่วยให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนน้อยลงมาก

นอกจากนี้ การนำเสนอข้อมูลสำคัญล่าช้า ก็สะท้อนให้เห็นว่าใช้ทักษะความเชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมและนำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่งมากเกินไป ซึ่งไม่เป็นไปตามลักษณะที่ดีที่เกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยบอไว้ คือข่าวนี้เน้นการสัมภาษณ์แหล่งข่าวหลักเพียงไม่กี่คน และมุ่งจับคำพูดของคนมานำเสนอแต่เพียงอย่างเดียว เช่น สัมภาษณ์รองผู้ว่าฯ เมื่อไปตรวจพื้นที่ แล้วปล่อยเสียงสัมภาษณ์เดือนประชาชนไม่ให้บริโภคเนื้อวาทิต้ากันถึง 3 วัน ทำให้กลายเป็นการเสนอข่าวที่ไม่มีอะไรแปลกใหม่ไปทั้งที่ในความเป็นจริง การใช้เทคนิคการค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งขยายการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ ก็จะช่วยให้ข่าวมีประโยชน์มากกว่านี้

3) ความมีคุณภาพในลักษณะการใช้ภาพและเสียงในการนำเสนอ

สำหรับการใช้ภาพและเสียงในข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์นั้น ในเรื่องความสมบูรณ์ชัดเจนของภาพและเสียง การติดต่อ เสียงบรรยาย นักข่าวและทีมข่าวสามารถผลิตออกมาในระดับมาตรฐาน คือมีความผิดพลาดน้อยมาก แต่ในเรื่องการใช้ภาพข่าวเล่าเรื่องนั้น ข่าวเรื่องโรคแอนแทรกซ์ไม่ได้ใช้ภาพข่าวสื่อความหมายหรือสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของข่าวได้ตรงตามลักษณะความเป็นมืออาชีพละ ความเข้าใจของผู้ชมจะเกิดจากการฟังคำบรรยายของผู้ประกาศข่าวหรือผู้สื่อข่าวที่ลงเสียงบรรยายข่าวเป็นหลัก ภาพที่ผู้สื่อข่าวและช่างภาพ ทั้งในทีมข่าวของส่วนกลางและทีมข่าวภูมิภาค เก็บรวบรวมมาและนำเสนอออกไปนั้น จะเป็นภาพบรรยากาศเป็นส่วนใหญ่ อาทิ ภาพวัวในทุ่งหญ้าในคอกปศุสัตว์ ภาพชาวบ้านจับกลุ่มกันหรือสัญจรไปมา ภาพแม่ค้าเนื้อในตลาดเดินไปเดินมา ภาพการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นส่วนเสริมเนื้อหาของข่าวมากกว่า

แม้กระทั่งภาพข่าวที่น่าจะอธิบายอะไรได้บ้างคือ ภาพลักษณะบาดแผลที่คล้ายการเอาบุหรี่ไปจี้ที่ผิวหนังของผู้ป่วย ข่าวชุดนี้ก็ไม่ได้นำเสนออย่างชัดเจน ซึ่งหากนำเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาพิจารณา จะเห็นว่าข่าวดังกล่าวสามารถใช้ภาพสื่อความได้อีกมากมาย หากนักข่าวเข้าใจข้อได้เปรียบในเรื่องภาพและเสียง และมีความสามารถในการใช้ภาพสื่อเรื่องราว อาทิ ภาพป้ายราคาเนื้อวัวที่ถูกลง ภาพการทิ้งเนื้อวัวที่ขายไม่ออกจำนวนมาก โดยภาพเหล่านี้สามารถอธิบายผลกระทบต่อตลาดค้าเนื้อได้ แต่ในข่าวกลับเสนอด้วยคำสัมภาษณ์ของพ่อค้าแม่ค้าแต่ เพียงอย่างเดียว

ภาพสะท้อนในแง่วิชาชีพนิยม ข่าวชุด "โรคแอนแทรกซ์" นี้ หากพิจารณาว่า ได้แสดงถึงความตั้งใจของนักข่าวที่จะนำเสนอสิ่งที่เป็ประโยชน์แล้ว จะพบว่าเป็ข่าวที่

เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคนี้ได้ดีในระดับหนึ่ง แต่การที่ ละเลยการเสนอประเด็นสำคัญที่สุดไปในเวลาที่เป็นที่สุดนั้น ทำให้ประโยชน์ของข่าวชุด นี้ในแง่ของมืออาชีพขาดไป แม้การนำเสนอจะทำให้ประชาชนที่สนใจติดตามข่าวมาโดย ยตลอดสามารถทราบความคืบหน้าของเรื่องราวได้ สำหรับเนื้อหาของข่าวก็ไม่ได้ละเมิด หลักความถูกต้องหรือจรรยาบรรณแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่นำเสนอไม่ได้แสดง ถึงความปรารถนาอันแรงกล้าของนักข่าว ที่จะใช้ผลงานสร้างคุณค่าของวิชาชีพให้ ประชาชนเห็นตามลักษณะของมืออาชีพ เพราะยังละเลยในเรื่องข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การวิเคราะห์เจาะลึกลงไปในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญข่าวชุดนี้ยังละเลยการใช้ข้อได้ เปรียบในเรื่องภาพของสื่อโทรทัศน์ไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของนัก ข่าวโทรทัศน์ตามลักษณะของมืออาชีพ

สรุปความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏในข่าวโรคแอนแทรกซ์:

ข่าวชุดโรคแอนแทรกซ์นี้ ได้แสดงให้เห็นภาพสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนัก ข่าวโทรทัศน์ตามเกณฑ์ที่มีอยู่ได้เพียงประเด็นเดียว คือเรื่องความเป็นกลางเป็นธรรมใน การนำเสนอข่าว แต่ขาดองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพในแง่อื่นไปเกือบทั้งหมด ข่าวชุด นี้จึงสรุปโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ได้ว่าขาดความเป็นมืออาชีพอย่างเห็นได้ชัด

จากผลการศึกษาข่าวชุดนี้ สะท้อนให้เห็นว่า นักข่าวมืออาชีพจะต้องตระหนักอยู่ เสมอเมื่อทำข่าวใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวพันกับความรู้ลึกหรือมีผลกระทบต่อประชาชน จะต้อง รวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญออกไปอย่างชัดเจนที่สุดทันที เพื่อ สร้างความกระจ่างในเรื่องราวและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด จึงจะถือได้ว่านักข่าว ได้ปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนที่เป็นมืออาชีพได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องอาศัยทั้ง คุณลักษณะในเรื่องความกระตือรือร้นช่างสงสัย รู้จักหาประเด็นใหม่ๆ มานำเสนอเป็นข่าว และหมั่นชวนขยายเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่รับผิดชอบและเรื่องต่างๆ รอบตัว มุ่งมั่นที่จะหาประเด็นที่สำคัญหรือมีประโยชน์ที่สุดของข่าวมานำเสนอ มีทักษะความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมของนักข่าวโทรทัศน์ รวมทั้งมีสำนึกในคุณค่าของอาชีพ การใช้เสรีภาพที่ นักข่าวมีอยู่ ความเป็นกลางและเป็นธรรม ความถูกต้องของข้อมูล ทั้งนี้ผลการศึกษาข่าว ชุดโรคแอนแทรกซ์สามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

ลักษณะความมีคุณภาพ	ความเป็นมืออาชีพ	ปรากฏอยู่ในข่าว
1. โดยทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้เสรีภาพ - ความเป็นกลางเป็นธรรม - ความถูกต้องของข้อมูล 	<p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p> <p>ผิดพลาด</p>
2. ในแง่ประเด็นที่โดดเด่น หลากหลายมีความน่า สนใจ	<ul style="list-style-type: none"> - กระตือรือร้นช่างสงสัย - มีความรู้แน่น - มุ่งมั่นไม่ย่อท้อ - มีความเชี่ยวชาญในการ รวบรวม/นำเสนอข้อมูล 	<p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p>
3. ในแง่การใช้ข้อได้เปรียบ ของสื่อโทรทัศน์ คือการใช้ ภาพและเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเชี่ยวชาญในการ รวบรวม/นำเสนอภาพ และเสียง 	<p>ไม่ปรากฏ</p>
4. ในแง่ วิ ชาติ พนิ ยมที่ ปรากฏในข่าว (มีทัศนคติที่เหมาะสมกับ วิชาชีพ)	<ul style="list-style-type: none"> - รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ ของนักข่าวโทรทัศน์ - ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็น คุณค่าของวิชาชีพตน ด้วย การมุ่งเสนอสิ่งที่ เป็น ประโยชน์ - รักษาหลักจรรยาบรรณ ศีลธรรมและความรับผิดชอบ ในการเสนอข่าว 	<p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ไม่ปรากฏ</p> <p>ขาดความรับผิดชอบใน เรื่องการนำเสนอข้อมูล</p>

4. ข่าวโทรทัศน์รางวัลชมเชย

ผลงานชุด "ไล่ล่าขบวนการค้าสิ่งของหนีภาษีทางบกและทางทะเล
"ทีมข่าวภูมิภาค สถานีโทรทัศน์ไอทีวี"

ข่าวชุดนี้เป็นข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับข่าวเรื่องส่วยทางหลวง แต่เป็นผลงานจากทีมข่าวภูมิภาค โดยเนื้อหาของแบ่งเป็นข่าว 2 ประเด็น คือข่าวการไล่ล่าขบวนการค้าของหนีภาษีทางบก และข่าวการไล่ล่าขบวนการค้าของหนีภาษีทางทะเล โดยเนื้อหา มีประเด็นร่วมกันในเรื่องการลักลอบขนของหนีภาษีในเขตภาคใต้ โดยในส่วนของข่าวการลักลอบขนของหนีภาษีทางบกนั้น นักข่าวและช่างภาพได้นำเสนอทั้งในส่วนของขั้นตอน

การลักลอบนำสินค้าข้ามชายแดนไทย-มาเลเซียของผู้กระทำผิด และนำเสนอในส่วนของ การดำเนินการจับกุมของทางเจ้าหน้าที่ศุลกากรฯ ขณะที่ข่าวการลักลอบขนของหนีภาษี ทางทะเลนั้น นำเสนอในส่วนการทำงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการติดตามจับกุมเรือขน สินค้าหนีภาษีเป็นหลัก (รายละเอียดในภาคผนวก) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาพบลักษณะความมี คุณภาพของข่าวที่สะท้อนความเป็นมืออาชีพออกมาได้ดังนี้

1) ความมีคุณภาพโดยโดยทั่วไปของข่าว

(คือเสรีภาพ ความเป็นกลางเป็นธรรมและความถูกต้องของข้อมูล)

เช่นเดียวกับข่าวชุดส่วยทางหลวง ข่าวชิ้นนี้ได้ใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนอย่างเต็มที่ นักข่าวนำเสนอข่าวโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใดๆ โดยมุ่งนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง ต่อเนื่องมานาน แต่ไม่เคยได้รับการนำเสนออย่างจริงจังมาเปิดเผยแก่ประชาชน ขณะ เดียวกันก็แสดงถึงความเป็นกลางของข้อมูลอย่างเห็นได้ชัด โดยนำเสนอข่าวอย่างได้ดุล ทั้งเหตุผลของชาวบ้านที่ตัดสินใจกระทำผิด เสนอมุมมองของเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชการ รวมไปถึงความหุลหวมของฝ่ายทางการไปพร้อมๆ กัน โดยไม่ได้เสนอเนื้อหาที่สรุปว่าชาวบ้านเป็นอาชญากรร้ายแรง หรือตำหนิการทำงานของเจ้าหน้าที่

สำหรับประเด็นความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูลนั้น ข้อมูลโดยส่วนใหญ่มาจากการไปเฝ้าสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมกับสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นการบอกเล่าถึงสิ่งที่ทีมข่าวได้ประสบมาในการเข้าไปเฝ้าดู และข้อมูลจากคำบอก เล่าของทั้งทางเจ้าหน้าที่และทางชาวบ้านในพื้นที่ ข้อมูลจึงมีน้ำหนักเชื่อถือได้พอสมควร กล่าวได้ว่ามีความเป็นมืออาชีพในแง่ความถูกต้องของข้อมูลในระดับหนึ่ง

2) ความมีคุณภาพในแง่ประเด็นข่าวที่โดดเด่น

เป็นอีกข่าวหนึ่งที่มีประเด็นที่โดดเด่นไปจากข่าวอาชญากรรมทั่วไป ข่าวชุดนี้ให้ ความหลากหลายหรือแหวกออกไปจากข่าวอาชญากรรมโดยปกติ ด้วยการนำเสนอเรื่อง การทำผิดกฎหมายที่ประชาชนทราบที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ แต่ไม่เคยได้รับทราบความเป็นจริง หรือเห็นภาพอย่างชัดเจน ในจุดนี้ นักข่าวได้แสดงคุณลักษณะของผู้ที่มีความกระตือรือร้น ที่จะเสนอสิ่งที่ผู้ชมไม่เคยทราบมาก่อนอย่างชัดเจนให้เห็นในข่าว และสะท้อนคุณลักษณะ ของมืออาชีพในแง่ความมุ่งมั่นพากเพียรในการเสาะแสวงหาข้อมูลต่างๆ ของนักข่าวออก

มาให้เห็นในระดับหนึ่ง เพราะข้อมูลบางอย่างและภาพที่นำมาเสนอนั้น ไม่ใช่สิ่งที่จะรวบรวมมาได้ง่ายๆ นอกจากนี้ ยังสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักข่าวในเรื่องการใช้ทักษะความเชี่ยวชาญในการเสาะหารวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมและนำเสนอข้อมูลให้แก่ประชาชนมากกว่าการไปสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว การได้ข้อมูลรวมไปถึงภาพข่าวมาจากการเข้าไปสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิดของนักข่าวและทีมข่าว ทั้งการไปชုံมดูการขนถ่ายสินค้าหนีภาษี การติดตามเจ้าหน้าที่ไปดูการจับกุมทั้งทางบกและทางทะเล ทำให้ข่าวชิ้นนี้มีความน่าสนใจ และข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะนักข่าวได้เห็นเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด

แต่อย่างไรก็ตาม ข่าวชิ้นนี้ยังสามารถเสนอหรือซุดคีย์ประเด็นที่ลึกซึ้งลงไปมากกว่านี้ได้อีกตามลักษณะที่ปรากฏอยู่ในเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับตัวสินค้าที่ถูกลักลอบขนย้าย ราคาสินค้าและปริมาณเงินหมุนเวียนในตลาดมืดหรือการจำหน่ายในขั้นต่อไป รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับขบวนการขนของหนีภาษีรายใหญ่ โดยเฉพาะการขนของหนีภาษีทางทะเลที่มักจะไม่ใช้การกระทำของชาวบ้านทั่วไป ดังเช่นการขนของทางบกนั้น ประเด็นเหล่านี้ไม่ได้ถูกนำมาเสนอแก่ผู้ชมทำให้ข่าวขาดความลึกซึ้งไป

3) ความมีคุณภาพในลักษณะการใช้ภาพและเสียงในการนำเสนอ

เป็นลักษณะความมีคุณภาพของข่าวโทรทัศน์ ที่สะท้อนให้เห็นชัดเจนอีกประการหนึ่ง กล่าวคือนักข่าวและทีมข่าวได้ผสมผสานปัจจัยในเรื่องภาพและเสียงในการเล่าเรื่องแก่ผู้ชมอย่างเห็นได้ชัด ในข่าวนี้ นอกจากจะใช้เสียงสัมภาษณ์ความคิดเห็นของหลายฝ่ายเพื่อยืนยันข้อมูลแล้ว ยังเน้นให้มีการนำเสนอภาพที่สื่อความกับผู้ชมด้วย เช่น การเสนอภาพการลักลอบขนถ่ายสินค้าหนีภาษี ด้วยการไปชုံมถ่ายอยู่ ให้เห็นกระบวนการในการนำสินค้าข้ามชายแดนที่บริเวณด่านประดิ่งเบซา นำเสนอภาพขบวนขนสินค้าด้วยการเดินเท้ากำลังนำของไปที่จุดนัดหมาย ตกถ่ายภาพมุมสูงลงมายังขบวนรถไฟ ให้เห็นการซุกซ่อนสินค้าในตู้สินค้า เสนอภาพการจับกุมผู้กระทำผิดจากด่านตรวจ รวมไปถึงการนำเสนอภาพและเสียงการไล่ล่ารถกระบะขนของหนีภาษีที่หลบหนีการจับกุม จนทางเจ้าหน้าที่ต้องใช้อาวุธปืนยิง

ขณะเดียวกัน ในส่วนของการจับกุมขบวนการชนของหนีภาษีทางทะเลนั้น ทีมข่าวได้เสนอภาพการตรวจค้นเรือประมงที่ต้องสงสัย ให้เห็นการทำงานของเจ้าหน้าที่ และเสนอภาพการบรรจุของกระสุนปืนกล การจัดเตรียมอาวุธ และการวางแผนเข้าจับกุมเรือเป้าหมาย ซึ่งสร้างความรู้สึกหนักแน่นจริงจังและมีอันตรายแฝงอยู่ให้เกิดกับผู้ชมได้

นอกจากนี้ นักข่าวและช่างภาพยังสามารถใช้ภาพบรรยายขั้นตอนของการลักลอบขนของหนีภาษี ด้วยการตัดต่ออย่างต่อเนื่อง หรือขั้นตอนการเข้าจับกุมของทางเจ้าหน้าที่ โดยการใช้มุมกล้องมาช่วย เช่น การใช้ภาพมุมกด ทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้กระทำผิดที่ถูกจับกุมนั้นหมดทางสู้ หรือตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำต่อเจ้าหน้าที่ หรือภาพลักษณะข้ามไหล่ (over shoulder) ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งกำลังขับรถไล่กวอดมอเตอร์ไซค์ ที่สร้างความรู้สึกความจริงจังในการติดตามจับกุมมากขึ้น

ซึ่งคุณภาพในลักษณะดังกล่าวได้ เป็นลักษณะของควมมีคุณภาพในแง่การใช้ภาพและเสียง ซึ่งสะท้อนองค์ประกอบความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ในเรื่องคุณลักษณะของการปรับตัวเข้ากับสื่อโทรทัศน์ได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเป็นผู้มีทักษะความสามารถในด้านนี้ ทั้งในแง่กายภาพ คือถ่ายภาพและบันทึกเสียงมาได้อย่างคมชัดและนำมาร้อยเรียงเสนอออกมาได้สมบูรณ์ และในแง่การสื่อความหมายของข่าวดังที่ได้ยกตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า ภาพข่าวชุดนี้ไม่ใช่การใช้เพื่อประกอบข่าว แต่ใช้ภาพเป็นข่าวและอธิบายข่าว ไปพร้อมๆ กับเนื้อหาที่มาจากการบรรยาย

ภาพสะท้อนในแง่วิชาชีพนิยม นักข่าวที่ผลิตข่าวชุดนี้ได้แสดงถึงความกระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานให้ประชาชนยอมรับอย่างชัดเจน เนื่องจากได้ใช้ความพยายามเข้าไปสืบเสาะค้นหาประเด็นที่ประชาชนสนใจแต่ไม่เคยเห็นหรือทราบอย่างชัดเจนเท่านี้มาก่อน ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบและรู้ในบทบาทหน้าที่ของนักข่าว จุดนี้จึงเป็นองค์ประกอบในแง่วิชาชีพนิยมของมืออาชีพที่นักข่าวมี และสะท้อนให้เห็นชัดเจนขึ้นจากการผสมผสานเนื้อหาและภาพข่าวที่ได้เสนอออกมาได้อย่างเหมาะสมตามหน้าที่ของนักข่าวโทรทัศน์ ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจที่จะให้ผู้ชมเกิดความเลื่อมใสในวิชาชีพนี้มากขึ้น

สรุปความเป็นมืออาชีพที่ปรากฏในข่าวขบวนการค้าของหนีภาษี

ข่าวชุด "การไล่ล่าขบวนการค้าสิ่งของหนีภาษีทางบกและทางทะเล" ได้สะท้อนคุณภาพของข่าวโทรทัศน์ที่ดีในแง่ของการใช้ภาพและเสียงได้อย่างชัดเจนที่สุด นักข่าวมี

ความเข้าใจและปรับตัวเข้ากับสื่อโทรทัศน์ได้ คือสามารถใช้ภาพและเสียงเล่าเรื่องราวในข่าวได้มาก ทำให้ความน่าสนใจของข่าวมีมากขึ้น ขณะที่องค์ประกอบอื่นๆ ก็ได้แสดงให้เห็นในระดับหนึ่ง อาทิ การใช้เทคนิคในการเก็บข้อมูลด้วยการเข้าไปสัมภาษณ์กับเรื่องราวอย่างใกล้ชิด รู้จักหาจุดที่น่าสนใจมานำเสนอ ก็ได้สะท้อนการเป็นผู้มีทักษะความเชี่ยวชาญของมืออาชีพในตัวนักข่าวให้เห็น ขณะเดียวกันการที่นักข่าวติดตามเข้าไปรวบรวมข้อมูลและนำเสนอเนื้อหาได้ทั้งจากฝ่ายราชการและฝ่ายผู้กระทำผิดนั้น ยังสะท้อนถึงความเป็นธรรมในการทำงาน และความมุ่งมั่นสมกับลักษณะของนักข่าวมืออาชีพเช่นกัน

ทั้งนี้ในภาพรวมแล้ว ข่าวชุดนี้มีความคล้ายคลึงกับลักษณะความเป็นมืออาชีพของข่าวส่วยทางหลวงที่ได้ศึกษาไปแล้ว อย่างไรก็ตามจุดที่ทำให้ข่าวชุดนี้แตกต่างจากข่าวชุดส่วยทางหลวงก็คือ เป็นการนำเสนอประเด็นข่าวหลักๆ เพียงประเด็นเดียว ไม่มีการแตกประเด็นออกไปอีก ซึ่งหากกล่าวถึงการรายงานข่าวโดยทั่วไปแล้ว ถือว่านักข่าวได้ทำงานโดยไม่ขาดตกบกพร่อง แต่หากนำเรื่องความเป็นมืออาชีพโดยอาศัยเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยมาพิจารณาแล้ว จะพบว่านักข่าวควรจะต้องมุ่งแสวงหาข้อมูลหรือรายละเอียดมากกว่านี้ เพื่อให้ได้ข่าวที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังเช่นที่ทีมข่าวชุดส่วยทางหลวงขยายผลการติดตามประเด็นเรื่องการรับส่วยโดยตรงของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปสู่ประเด็นขบวนการส่วยสติ๊กเกอร์ ซึ่งทำให้ผู้ชมได้เห็นภาพรวมของเรื่องราว ทั้งนี้ เพื่อความชัดเจน สามารถอธิบายผลการศึกษารายชุดนี้ได้ดังนี้คือ

ลักษณะความมีคุณภาพ	ความเป็นมืออาชีพ	ปรากฏอยู่ในข่าว
1. โดยทั่วไป	- การใช้เสรีภาพ - ความเป็นกลางเป็นธรรม - ความถูกต้องของข้อมูล	ปรากฏในระดับหนึ่ง ปรากฏ ปรากฏในระดับหนึ่ง
2. ในแง่ประเด็นที่โดดเด่น หลากหลายมีความน่าสนใจ	- กระตือรือร้นช่างสงสัย - มีความรู้แน่น - มุ่งมั่นไม่ย่อท้อ - มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอข้อมูล	ปรากฏในระดับหนึ่ง ไม่ปรากฏ ปรากฏในระดับหนึ่ง ปรากฏในระดับหนึ่ง
3. ในแง่การใช้ข้อได้เปรียบของสื่อโทรทัศน์ คือการใช้ภาพและเสียง	- มีความเชี่ยวชาญในการรวบรวม/นำเสนอภาพและเสียง	ปรากฏชัดเจน

<p>4. ในแง่ วิชาชีพนิยมที่ปรากฏในข่าว (มีทัศนคติที่เหมาะสมกับวิชาชีพ)</p>	<p>-รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักข่าวโทรทัศน์</p> <p>-ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของวิชาชีพตน ด้วยการมุ่งเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์</p> <p>- รักษาหลักจรรยาบรรณ ศีลธรรมและความรับผิดชอบในการเสนอข่าว</p>	<p>ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p> <p>ปรากฏ</p>
---	--	--

สรุปผลการศึกษาเทปข่าวโทรทัศน์ทั้ง 4 ข่าว

หลังจากผู้วิจัยนำเทปข่าวที่ได้รับรางวัลทั้ง 4 ข่าวมาพิจารณาเทียบกับเกณฑ์ความเป็นมืออาชีพของนักข่าวโทรทัศน์ไทยแล้วนั้น พบว่า

1. ข่าวที่มีลักษณะความเป็นมืออาชีพปรากฏอยู่เกือบครบทุกองค์ประกอบ คือข่าวรางวัลยอดเยี่ยมชุด "ส่วยทางหลวง" โดยข่าวชุดนี้ยังขาดในองค์ประกอบเรื่องความเป็นกลางและความเป็นธรรมไปอย่างชัดเจน ส่วนองค์ประกอบที่ปรากฏชัดเจนในข่าวนี้ คือ องค์ประกอบในเรื่องการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน องค์ประกอบในเรื่องคุณลักษณะที่เหมาะสมของนักข่าวโทรทัศน์ ทั้งในแง่ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อ และมีทักษะความสามารถที่เหมาะสมกับงานข่าวโทรทัศน์ โดยเฉพาะการรู้จักนำข้อได้เปรียบในเรื่องภาพและเสียงมาใช้

2. ข่าวรางวัลชมเชยชุด "ไล่ล่าขบวนการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี" มีลักษณะความเป็นมืออาชีพปรากฏอยู่เกือบครบทุกองค์ประกอบคล้ายคลึงกับข่าวชุดส่วยทางหลวง โดยเฉพาะการรู้จักนำข้อได้เปรียบในเรื่องภาพและเสียงมาใช้ แต่เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบทั้งหมดในภาพรวมแล้ว พบว่าอีกหลายองค์ประกอบยังสามารถพัฒนาขึ้นไปได้อีกในระดับหนึ่ง อาทิองค์ประกอบในเรื่องความกระตือรือร้นช่างสงสัยและความมุ่งมั่นที่จะติดตามเรื่องราวลงไปประเด็นที่ลึกซึ้งและหลากหลายกว่านี้

3. ชาวรางวัลเกียรติยศชุด “คติมাত্রกรรมนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ ผู้อำนวยการสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย” เป็นชาวที่ถูกกรอบขององค์กรเข้ามาควบคุมจนกระทั่งขาดความเป็นมืออาชีพไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งที่องค์ประกอบในบางส่วน เช่น ความเชี่ยวชาญในการรวบรวมและนำเสนอข้อมูล ความเชี่ยวชาญในการรวบรวมภาพและเสียงนั้น ปรากฏอยู่ในระดับที่ดีทีเดียว ขณะที่ชาวรางวัลชมเชยชุด “โรคแอนแทรกซ์” นั้น เป็นชาวที่ขาดความเป็นมืออาชีพอย่างชัดเจน เพราะแทบจะไม่ปรากฏลักษณะความเป็นมืออาชีพออกมาเลย โดยเฉพาะอ่อนด้อยในเรื่องของข้อมูล ซึ่งแม้จะไม่ผิด แต่เสนอไม่ถูกจังหวะ ทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมแทนที่จะเกิดประโยชน์

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะได้นำข้อสรุปเหล่านี้มาอภิปรายร่วมกับผลการศึกษาทั้งหมดในบทของการสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อไป